

Súd: Mestský súd Bratislava II
Spisová značka: B3-38P/16/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4420205519
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Anna Križáková
ECLI: ECLI:SK:MSBA2:2023:4420205519.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Bratislava II v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: P. C., N.. XX.XX.XXXX, zastúpený kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v W., odbor sociálnych vecí, pracovisko B., so sídlom K. X, B., dieťa rodičov: matka - R. H., N.. XX.XX.XXXX, trvale bytom S. Č.. XX, J.N. W. F.i a otec - Q. C.K., N.. XX.XX.XXXX, trvale bytom C., t. č. umiestnený v Ú. E. Č.. X, N., na návrh otca o zníženie výživného, takto

rozhodol:

I. Súd znižuje vyživovaciu povinnosť otca voči maloletému P. C., nar. XX.XX.XXXX počnúc dňom 01.01.2021 z doterajšej sumy 180 eur mesačne na sumu 50 eur mesačne, ktoré výživné je povinný platiť vždy vopred do 15. dňa v mesiaci k rukám matky maloletého.

II. Týmto sa mení rozsudok Okresného súdu Bratislava III č. k. 38P/63/2019-18 zo dňa 18.06.2019 v časti rozsahu vyživovacej povinnosti otca.

III. Vo zvyšku súd návrh zamietá.

IV. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Návrhom zo dňa 14.12.2020, doručeným pôvodne Okresnému súdu Nové Zámky dňa 16.12.2020 sa otec domáhal zníženia výživného na maloletého P. C., nar. XX.XX.XXXX zo sumy 180,- eur mesačne.

Dňa 01.02.2021 bol spis postúpený Okresnému súdu Bratislava III.

Kolíznym opatrovníkom sa k návrhu matky nepripojil, s tým, že žiadne zníženie výživného nie je v záujme maloletého. Rozhodnutie vo veci však ponechal na úvahu súdu.

Vykonaným dokazovaním súd zistil, že rozsudkom Okresného súdu Bratislava III č.k. 38P/63/2019 - 18 zo dňa 18.07.2019 súd zveril maloletého P. C.K. N.. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti matky s tým, že obaja rodičia budú maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok. Otcovi súd súčasne uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého P. sumou 180 eur mesačne a to k rukám matky maloletého vždy do 15-dňa v mesiaci vopred, počnúc dňom 01.03.2019. Zročné výživné za obdobie od 01.03.2019 do 15.6.2019 vo výške 720,- eur súd povolil otcovi splácať v 50,- eur mesačných splátkach spolu s bežným výživným, pod následkom straty výhody splátok.

V čase vyhlásenia citovaného rozsudku v školskom roku XXXX/XXXX navštevoval mal. P. X. ročník ZŠ v J. W. F., nestravoval sa v školskej jedálni, stravu mu matka pripravovala doma a zabezpečovala mu tiež desiatový a pitný režim. V rámci školy zabezpečovala maloletému školské potreby a pomôcky,

hradila mu povinné poplatky v rámci školy a aktivity usporadúvané školou. Maloletý sa organizovanej mimoškolskej činnosti nevenoval, jeho zdravotný stav bol dobrý. Matka maloletého bola rozvedená, okrem maloletého P. mala ďalšiu vyživovaciu povinnosť k maloletej W.Í. W., nar. XX.XX.XXXX, ktorá bola v jej osobnej starostlivosti, pričom jej jej otec prispieval na výživu v sume 150 eur mesačne. Do 13.05.2019 bola zamestnaná u W. K. ako Š. M. T. T. W., jej priemerný mesačný netto príjem predstavoval čiastku cca 500 eur, pracovný pomer ukončila zo zdravotných dôvodov, pričom si hľadala prácu. Spolu s maloletým P., svojou matkou a svojim partnerom bývala v J. W. F. v rodinnom dome, ktorý bol vo vlastníctve jej matky. Partner matky sa zamestnával na stavbách a jeho priemerný mesačný netto príjem predstavoval čiastku cca 1 000 eur. Mal vyživovaciu povinnosť na jedno maloleté dieťa, ktorú si plní v sume 120 eur mesačne. Otec maloletého bol slobodný, okrem maloletého P. nemal ďalšie vyživovacie povinnosti. Keďže súd v dôsledku nečinnosti otca v konaní jeho strane nezistil jeho osobné, zárodkové a majetkové pomery, vychádzal z informácii, ktoré získal od matky maloletého, z jej pomerov a prednostne z potrieb a záujmov maloletého P. tak, ako ich mal za preukázané, s ohľadom na vykonané dokazovanie v predmetnom konaní. Matka pritom výdavky na maloletého vyčíslila na 100 eur na školu (strava, ZRPŠ, rôzne mimoškolské aktivity, vybavenie do školy a pod.), 30 eur na stravné, 50 eur na oblečenie, drogériu a kozmetiku. Ďalšie náklady na maloletého jej vznikali na občasnú návštevu u lekára, cestovné a ďalšie nepravidelné výdavky. Matka uviedla, že podľa jej vedomostí pracoval otec maloletého naposledy ako stavebný robotník v T., kam dochádzal každý deň za prácou spolu so svojim bratom.

V súčasnosti matka pracuje ako W. v C. s príjmom cca 830 eur. Naďalej býva v rodinnom dome u mojej matky, ktorej prispieva naďalej tým, že platí plyn za celý dom vo výške 380 eur mesačne. Syn mal problémy so záškoláctvom, od septembra začal navštevovať X. roč. B. B. a remesiel na J. E., tento rok už do školy chodí a tento školský rok by mal dostať výučný list. Zdravotný stav má nezmenený. Otec sa o syna zaujímal a písal mu listy a pohľadnice do pojednávania, na ktorom sa dňa 05.04.2022 zúčastnil. Momentálne nie sú v kontakte. Náhradné výživné jej vyplácané nebolo.

Zo správy zo šetrenia pomerov Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny W. zo dňa 06.09.2022 súd zistil, že matka býva 5 izbovom rodinnom dome vo vlastníctve starej matky maloletého v J. W. F.. K domu prislúcha i veľký dvor a záhrada. Domácnosť je štandardne zariadená a na veľmi dobrej hygienickej úrovni. Maloletý má vytvorenú vlastnú izbu, ktorá je riadne zriadená. Nachádza sa v nej písací stôl, posteľ, skrine an oblečenie a všetko potrebné pre zdravý vývin ako i školské povinnosti maloletého. Dom nie je zaťažovaný hypotekárnym úverom. Matka žije v domácnosti spolu so svojou matkou a deťmi. Okrem maloletého P. má v starostlivosti aj dcéru W. W., nar. XX.XX.XXXX, voči ktorej si jej otec riadne plní výživné vo výške 150 eur mesačne. Náklady na domácnosť matka nevedela uviesť v plnej výške, ale v tom čase sa podieľala na financovaní domácnosti a to tým, že mesačne uhrádzala 340 eur za plyn. Stará matka maloletého uhrádzala výdavky za elektrinu a vodu. V čase šetrenia bola matka zamestnaná ako T. M. S. K. na B. Q. M. B. s mesačným príjmom 580 eur. Mesačné náklady na maloletého boli na stravu a drogériu cca 100 eur mesačne. ZRPŠ bolo do času nástupu na strednú školu v sume cca 40 eur mesačne. Oblečenie si maloletý zakupuje sám, nakoľko chodieval na brigády. Cestou súdneho exekútora matka dostávala zo strany otca okolo 40 eur. Otec bol v kontakte s maloletým do času, kým nebol vo výkone trestu. Chodieval za ním a stretávali sa spolu. Ešte v priebehu konania mu posielal listy a pohľadnice, od čoho však postupne upustil. Matka by vedela akceptovať zníženie výživného na sumu 100 eur mesačne.

Vychádzajúc z ostatného potvrdenia o výške pracovnej odmeny otca M. Ú. zo dňa 24.08.2023 (čl. 59 spisu) bola otcovi maloletého na výživné strhávaná suma od roku 2021 od 42,96 eur v mesiacoch v mesiacoch január 2021 až jún 2021, v sume 43,61 eur od mesiacov júl 2021 až júl 2022, v sume 46,88 eur od augusta 2022 do júna 2023 a v sume 53,77 eur počnúc mesiacom júl 2023.

Z lustrácie v registri ZVJS bolo zistené, že otec maloletého sa nachádza v Ú. na M. C. Y. B., na ktorý nastúpil na základe rozsudku Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 3T/57/2020 s predpokladaným dátumom ukončenia trestu XX.XX.XXXX avšak s tým, že od XX.XX.XXXX bude vykonávať trest odňatia slobody na základe rozsudku Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 3T/16/2018 s predpokladaným dátumom jeho ukončenia dňa XX.XX.XXXX, ktorým rozsudkom bol uznaný vinným zo spáchania zločinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b), odsek 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ust. § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona.

Podľa § 26 Zákona č. 36/05 Z.z. o rodine a zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len Zákon o rodine) ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Podľa § 121 zákona č. 161/2015 Z.z. civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP) rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

Podľa § 217 ods. 1 veta prvá zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

Podľa § 78 ods. 3 Zákona o rodine pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 ods. 4 veta prvá Zákona o rodine pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará.

Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine má výživné prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu. Rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu je potrebné mať na zreteli ustanovenie § 230 Civilného sporového poriadku i ustanovenie § 78 ods. 1 zákona č.36/2005 ZoR. Civilný sporový poriadok v označenom ustanovení určuje, že len čo sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova (prekážka *res iudicata* - veci rozhodnutej). Zákon však počíta s prípadmi, keď nie je objektívne možné túto zásadu dodržať (ustanovenie § 121 Civilného mimosporového poriadku). Výslovne umožňuje zmenu rozsudku o výživnom ak sa zmenili pomery, za ktoré je možné považovať okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie rozsahu vyživovacej povinnosti. Ide o zásadu „*rebus sic stantibus*“.

Pri rozhodovaní o zmene výživného na účely zisťovania pomerov je potrebné porovnať okolnosti v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia, pričom predpokladom takejto zmeny je výrazná a trvalá zmena pomerov, či už na strane maloletého dieťaťa alebo na strane rodičov. Takouto zmenou môže byť podstatne vyšší vek dieťaťa a s tým spojený nárast nevyhnutných nákladov, trvalá zmena zdravotného stavu, nástup dieťaťa do školy vyššieho stupňa, podstatné zvýšenie či zníženie pravidelného príjmu jedného z rodičov, prípadne zmena počtu vyživovaných osôb u rodičov. Posúdenie všetkých zmien v pomeroch účastníkov konania, ku ktorým došlo od poslednej úpravy sa sleduje zámer, aby súd mohol vyhodnotiť, či skutočne došlo k takej zmene pomerov účastníkov konania, ktorá by odôvodňovala zmenu rozhodnutia. Pritom iba zmena pomerov výraznejšieho rázu v okolnostiach, ktoré tvorili podklad pre vydanie skoršieho rozhodnutia o výživnom, je dôvodom pre jeho zmenu.

Hmotnoprávnou podmienkou toho, aby súd mohol o veci opakovane rozhodnúť inak je teda zmena pomerov. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Avšak len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Nestačí len úvaha o tom, že doterajšie výživné je neprimerané. Pokiaľ by súd nemal za preukázanú zmenu pomerov a rozhodol by o zmene výšky vyživovacej povinnosti, šlo by vlastne o neprípustné preskúmavanie a reparáciu právoplatného súdneho rozhodnutia. Pri rozhodovaní o zmene výživného treba porovnať okolnosti dôležité pre určovanie výživného tak v čase skoršieho, ako aj nového rozhodovania, a to na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania. Právne relevantné pre rozhodnutie o podanom návrhu na zvýšenie výživného je nielen to, či sa výrazne, trvalo, nie krátkodobo alebo nepatrne zmenili okolnosti na strane oprávneného dieťaťa, ale aj na strane povinného rodiča, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie o výživnom.

Pre určenie výživného pre dieťa sú rozhodujúce majetkové pomery. Nie sú však rozhodujúce preukázané zárobkové či majetkové pomery, ale reálne zárobkové možnosti a schopnosti každého z rodičov, ktoré sú dané nielen ich subjektívnymi vlastnosťami (fyzickou zdatnosťou, pracovnými skúsenosťami, vzdelaním a pod.), ale aj okolnosťami objektívneho charakteru (existenciou pracovných príležitostí), primeraných daným schopnostiam, resp. vlastnostiam rodičov.

Pod odôvodnenými potrebami oprávneného, teda maloletého dieťaťa je nutné rozumieť potreby základné, ktorými sú strava, ošatenie, hygiena, pomerná časť nákladov za bývanie, poplatky za lekársku starostlivosť, lieky a pod., ako aj školské a mimoškolské aktivity, šport, kultúru.

V danom prípade súd dospel k záveru, že napriek tomu, že sa potreby maloletého P. C. od poslednej úpravy nie len že neznižili, ale naopak vzrástli primerane prirodzenému vraztu nákladov v súvislosti s plynutím času, ako aj v súvislosti s jeho vyšším vekom, súvisiacimi fyziologickými zmenami a nástupom na strednú školu, bol v danom prípade návrh otca podaný čiastočne dôvodne za zohľadnenia jej schopností a možností.

Možnosti a schopnosti povinného, teda rodiča, na ktorého je dieťa výživou odkázané, sú dané jednak jeho vzdelaním, povoláním, praxou, zdravotným stavom, celkovými majetkovými pomermi a u samostatne zárobkovo činnnej osoby tiež mierou jeho pracovnej aktivity, kvalitou jeho práce a schopnosti uplatniť sa v konkurencii.

Základom pre hodnotenie schopností a možností rodičov plniť si svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletému dieťaťu je okrem zistenia ich skutočných príjmov aj preverenie podkladov, odôvodňujúcich záver, či dosahovaný príjem rodiča zodpovedá telesným a duševným schopnostiam, skúsenostiam v plnení pracovných povinností rodičov, ako aj miestnym, lokálnym možnostiam ich uplatnenia a zároveň je rozhodujúce, či je tu skutočná vôľa dosiahnuť čo najvyšší zárobok, ako aj objektívne podmienky každého z rodičov na dosiahnutie príjmu, úmerného týmto predpokladom.

V posudzovanej veci súd musel zohľadniť, že výživné otcovi v čase poslednej úpravy bolo stanovené výlučne na základe potrieb maloletého bez toho, aby boli súdu dostatočne známe reálne zárobkové schopnosti a možnosti otca vzhľadom na skutočnosť, že vo veci bolo rozhodnuté v jeho neprítomnosti. Napriek tomu, že súd nemohol prihliadať na M. C. Y. B., v ktorom sa otec aktuálne nachádza s poukazom na jeho subjektívne zavinenie takéhoto stavu, vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania, vzdelania otca, jeho praxe a naposledy dosahovaného príjmu na slobode (v roku 2019 na úrovni zhruba minimálnej mzdy v národnom hospodárstve), súd dospel k záveru, že za zohľadnenia odôvodnených potrieb maloletého schopnostiam a možnostiam otca, ktorý je vo výkone trestu kontinuálne pracovne zaradený a poberá pracovnú odmenu, zodpovedá výška výživného v rozsahu 50 eur mesačne, do akej priemernej výšky mu aj z doterajšej odmeny bolo výživné ústavom strhávané po odpočítaní ostatných prednostných výdavkov. Súd zdôrazňuje, že prvoradou povinnosťou každého z rodičov je vyživovať svoje deti a to aj na vlastný úkor, keď výživa deti predchádza akékoľvek ďalšie výdavky rodiča a každý rodič je povinný predovšetkým zabezpečiť výživu svojich detí a až následne má právo použiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojenie vlastných potrieb a v rámci svojej rodičovskej zodpovednosti počínať si tak, aby zo subjektívnych dôvodov jeho zavineným konaním nedochádzalo k obmedzeniu jeho zárobkových schopností a možností. Aktuálne možnosti otca sú po dlhšiu dobu v porovnaní s

predchádzajúcou úpravou objektívne obmedzené, avšak je nutné, aby sa v rámci aktuálnych možností snažil o udržanie pracovného zaradenia a plnej realizácie jeho terajších schopností a možností.

S poukazom na vyššie uvedené po vykonanom dokazovaní teda súd dospel k záveru, že návrh matky je podaný čiastočne dôvodne, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia s tým, že k zníženiu výživného pristúpil od začiatku celého mesiaca nasledujúceho po doručení návrhu súdu, t.j. od 01.01.2021, keď k zmene pomerov na strane otca došlo už pred podaním návrhu, keď bol pracovne zaradený už v októbri 2020, pričom od mesiaca január 2021 bolo otcovi strhávané z pracovnej odmeny výživné.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Záverom súd považuje za potrebné dodať, že z hľadiska zákonnej požiadavky na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, z hľadiska zachovania práva účastníka na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia nie je súd povinný dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka. Súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania, (porovnaj napr. m.m. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25.09.2012 vo veci Vojtěchová proti Slovenskej republike /sťažnosť č. 59102/08/, nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 14.09.2011, č.k. I. ÚS 361/2010-34, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 17.06.2009, sp. zn. 5 M Cdo 8/2008).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie strany, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané a to cestou podpísaného súdu na Krajský súd v Trnave do 15 dní odo dňa jeho písomného doručenia, písomne, trojmo alebo ústne do zápisnice.

Z písomne podaného odvolania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sa ním sleduje, musí byť podpísané, datované a musí obsahovať uvedenie spisovej značky konania ktorého sa týka. V odvolaní sa má ďalej uviesť, proti ktorému rozhodnutiu, resp. výroku rozhodnutia smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom, resp. z akých dôvodov sa toto rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody - § 365 CSP) a čoho sa odvolateľ domáha (ako má odvolací súd rozhodnúť - odvolací návrh).

Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na trovy toho, kto odvolanie podal (§ 125 ods. 3 CSP).